

Брюксел, 10 март 2026 г.
(OR. en)

7214/26

ENER 126
FISC 103
ECOFIN 325
COMPET 308
ENV 229

ПРИДРУЖИТЕЛНО ПИСМО

От: Генералния секретар на Европейската комисия, подписано от
г-жа Martine DEPREZ, директор

Дата на получаване: 10 март 2026 г.

До: Г-жа Thérèse BLANCHET, генерален секретар на Съвета на
Европейския съюз

№ док. Ком.: COM(2026) 115 final

Относно: СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ
И СЪВЕТА
относно енергийния пакет за гражданите

Приложено се изпраща на делегациите документ COM(2026) 115 final.

Приложение: COM(2026) 115 final

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Страсбург, 10.3.2026 г.
COM(2026) 115 final

**СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И
СЪВЕТА**

относно енергийния пакет за гражданите

{SWD(2026) 115 final}

Енергиен пакет за гражданите — енергия на достъпни цени за всички

Всички европейци трябва да имат достъп до чиста енергия на достъпни цени в удобни и издръжливи домове. **Енергията на достъпни цени** е основно условие за безопасен и достоен живот без бедност и е от ключово значение за осигуряване на справедливост и приобщаване, по-специално за групите в уязвимо положение и за всички поколения. Ако цените на енергията са твърде високи, от това страда цялата икономика — потреблението намалява, а предприятията забавят дейността си. Именно към този проблем е насочен енергийният пакет за гражданите.

Най-сигурният начин за получаване на енергия на достъпни цени е да се разчита на **чиста енергия, която Европа може да произвежда сама**. Ето защо европейците трябва да получат възможности да преминат от газ към по-чисти алтернативи на основата на електроенергия. С течение на времето **електрификацията** ще доведе до по-ниски и по-стабилни цени, като наред с това ще увеличи европейската независимост, устойчивост и конкурентоспособност. В тази област важна роля се пада на държавите членки, тъй като те могат да създадат подходящи целенасочени стимули — например като направят използването на електроенергия по-привлекателно чрез данъчни стимули и по-ниски налози.

Гъвкавостта позволява на домовете с интелигентни измервателни уреди да използват енергия, когато електроенергията е изобилна и по-евтина. Тя може да бъде допълнително подкрепена от интелигентно и двупосочно зареждане на електрически превозни средства. За да може това да се осъществи, гражданите се нуждаят от достъп до надеждна информация и съвети, съобразени с различните потребности (включително на хората с увреждания), достъпни технологии, както и услуги, които поощряват потребителите за това, че изместват потреблението си на електроенергия от часовете на върхово натоварване към периоди с по-ниски цени, като специално внимание следва да се обръща на групите, изправени пред цифрова изолация. Неотдавнашно проучване „Евробарометър“¹ показва, че потребителите на енергия в ЕС искат по-добра **защита** на уязвимите потребители и на тези в енергийна бедност, както и повече **яснота и прозрачност на сметките за енергия**.

Гражданите — например земеделските стопани, жителите на селските райони, собствениците на малки предприятия или детските градини — следва да могат да се обединяват, за да произвеждат енергия и **да я споделят**. По този начин се намалява натискът върху местните енергийни мрежи и се предотвратяват ненужни инвестиции в енергийна инфраструктура. Финансовите и техническите изисквания за създаване на **енергийни общности** следва да бъдат ясни и прости. Предоставянето на възможности на потребителите е от полза и за европейските производители на **чисти технологии** и доставчиците на електроенергия, тъй като повишеното търсене на иновативни продукти (например термопомпи) и иновативни услуги (например социален лизинг, топлинна енергия като услуга) ще донесе сигурност на инвестициите и ще спомогне за растежа на тези пазари на труда. Тези иновативни технологии ще подобрят и връзката между снабдяването с енергия и снабдяването с вода, особено по време на засушавания и горещи вълни, и по този начин ще спомогнат за намаляването на сметките за енергия².

Енергийният пакет за гражданите има за цел също така да се преодолее **енергийната бедност** — сериозна ситуация, с която в ЕС понастоящем се сблъскват твърде много

¹ [Експресно проучване „Евробарометър“ 566](#) *Consumer behaviour in the energy transition*

[*Потребителското поведение в условията на енергиен преход*], декември 2025 г.

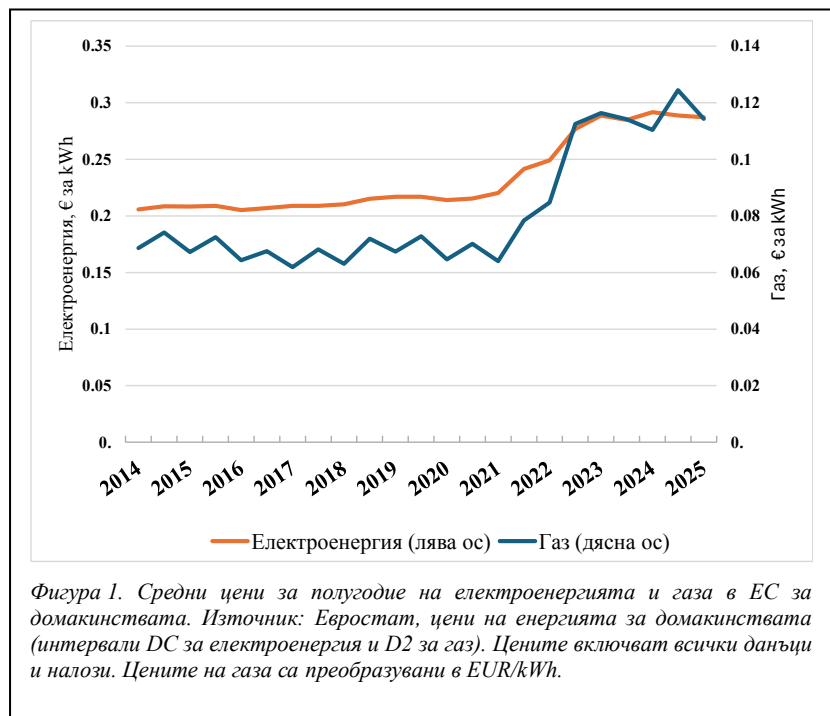
² Европейска стратегия за устойчивост на водните ресурси (COM(2025) 280 final).

граждани и която засяга непропорционално групите, намиращи се в уязвимо положение, и групите, живеещи в селски или в отдалечени райони, в най-отдалечените региони или на острови. През 2024 г. почти 10 % от европейските граждани не бяха в състояние да отопляват адекватно домовете си през зимата, а много граждани са изправени пред нарастващи нужди от охлаждане през лятото. От съществено значение за намаляване на енергийната бедност и разходите за жилища са подобряването на енергийните характеристики на сградите и преминаването към по-евтино електрическо отопление и охлаждане или към централизирани системи на основата на енергия от възобновяеми източници.

За всичко това вече е налице солиден набор от правни актове на ЕС, но тяхното **изпълнение** все още е неравномерно. Осигуряването на ефективно изискване на спазването на правните актове на ЕС е от ключово значение, за да се гарантира, че гражданите могат да се възползват пълноценно от своите права. От ключово значение за подпомагането на гражданите в енергийния преход са **местните органи**, тъй като те могат да предоставят административни, технически и финансови съвети, особено когато става въпрос за справяне с енергийната бедност и за достигане до групи със специфични нужди. С цел да се увеличат съвместните усилия на всички равнища на управление и да се постигнат резултати за европейските граждани, в настоящото съобщение, като се допълват други инициативи на Комисията³ относно енергията на достъпни цени, се определят конкретни действия за: i) намаляване на сметките за енергия за домакинствата; ii) защита и овластяване на потребителите; iii) справяне с енергийната бедност; и iv) ефективно изпълнение на действащите правни актове на ЕС.

СТЪЛБ I: НАМАЛЯВАНЕ НА СМЕТКИТЕ ЗА ЕНЕРГИЯ ЗА ДОМАКИНСТВОТА

Високите цени на енергията вредят на икономиката и на гражданите на Европа. Цените на електроенергията за домакинствата се повишиха рязко по време на кризата и остават високи и досега, като оцеляват непропорционално групите в уязвимо положение. Цените на дребно на електроенергията, пред които са изправени домакинствата в ЕС, са с 36 % по-високи от средните за периода 2014—2020 г., а цените на дребно на газа са с 68 % по-високи в сравнение със средните за същия

³ А именно [Пакта за чиста промишленост](#), [Плана за действие за енергия на достъпни цени](#), [Плана за жилища на достъпни цени](#), [Пакета за европейските електроенергийни мрежи](#), [Програмата за градовете](#), както и предвидените Стратегия за електрификация, Стратегия на ЕС в сферата на отоплението и охлаждането и Стратегическа пътна карта за цифровизацията и изкуствения интелект в енергийния сектор.

период. За справка, инфлацията за същия период е била 26 %, което означава, че цените са се увеличили с 10 % след коригиране с инфлацията.

Сметките за енергия, които плащат гражданите, се влияят от **таксите за мрежата, националните данъци и налози, цената на едро на енергията** и равнището на индивидуалното **потребление**. Националните данъци върху енергията и изчисляването на таксите за мрежата са отговорност основно на държавите членки и техните регулаторни органи — така те разполагат с инструменти, чрез които могат да направят сметките за енергия по-достъпни. Поради това Комисията предлага четири конкретни действия в това отношение.

Действие 1: Намаляване на данъците и налозите върху електроенергията за домакинствата до минималното равнище в ЕС

Данъците и налозите върху електроенергията съставляват средно **25 % от цената за домакинствата и 15 % от цената за предприятията**. Държавите членки могат да намалят националните данъци и налози върху енергията, включително допълнителните данъци или налози, които нямат връзка с енергията (напр. такси за публично радиоразпръскване, добавени към сметките за електроенергия⁴). Премахването на несвързаните с енергията разходи е от полза за сметките за електроенергия

на всички, особено на уязвимите домакинства.

Някои държави членки⁵ намалиха или са в процес на намаляване на данъчната ставка за енергоемките отрасли. Намаляването на данъчното облагане се оказва ефективно и за временното ограничаване на сметките за енергия през енергийната криза, особено когато цената на дребно на електроенергията беше значително по-висока от тази на газа. Съгласно действащите Директива за данъчно облагане на енергийните продукти и електроенергията и Директива за ДДС държавите членки разполагат с гъвкавост да намаляват минималните акцизни ставки и ДДС върху цените на електроенергията. Това би имало незабавен ефект върху цените на електроенергията и би допринесло за по-бързата електрификация на крайните употреби.

⁴ Гърция, Италия и Португалия добавят към сметките за електроенергия такси, свързани с публичното радиоразпръскване.

⁵ Германия, Франция.

Цел	Намаляване на сметките за електроенергия на потребителите и подпомагане на електрификацията
Резултат	Сметките на гражданите могат да бъдат намалени с 14 % , или средно с 200 EUR годишно .
Как	Държавите членки следва да допринесат за намаляване на сметките за електроенергия за домакинствата, като извършат прегледи на данъците , при което да използват пълноценно възможностите за гъвкавост, съществуващи в законодателството на ЕС, и да обмислят пълни или частични целенасочени намаления на ставките на акцизите върху електроенергията, например за енергийно бедните и уязвимите домакинства.

Действие 2: Намаляване на разходите за мрежата за местните потребители

Потребителите плащат **мрежови тарифи**, които покриват разходите за пренос на енергия до домовете им. Това съставлява **между една четвърт и една трета от цената на електроенергията** и е от ключово значение за финансовата достъпност на енергията. Законодателството на ЕС защитава потребителите, като изисква мрежовите оператори да прехвърлят само разходи, които са обосновани и прозрачни, отчитат необходимостта от сигурност и гъвкавост на мрежата и отразяват действително направените разходи⁶. Тарифите и свързаните с тях разходи подлежат на одобрение от независими национални регулаторни органи.

Енергийните общности, които произвеждат енергия за собствено потребление или споделят енергия със съседите си, могат да помогнат за намаляване на използването на местните мрежи и за избягване на инвестиции в допълнителна инфраструктура. Поощренията за гъвкавост в мрежовите тарифи, които намаляват сметките за енергия на енергийните общности и гражданите, споделящи произведената от тях енергия, биха стимулирали местното производство и потребление на енергия и биха осигурили ползи за всички ползватели на мрежата.

През 2025 г. Комисията публикува **насоки за мрежовите тарифи**⁷, за да помогне на националните регулаторни органи да поддържат ниски таксите за мрежата, а оттам — и сметките на потребителите. Бързото изпълнение на тези насоки ще спомогне за намаляване на таксите за мрежата за всички потребители. Комисията насърчава регулаторните органи да прилагат стриктен подход при оценката на разходите/приходите и да отчитат в пълна степен потенциалната гъвкавост и реакцията на потреблението, за да заменят скъпите инфраструктурни инвестиции. Като последващо действие по отношение на насоките за мрежовите тарифи Комисията ще работи с националните регулаторни органи за ускоряване на енергийния преход, включително чрез поощряване на положителните въздействия от енергийните общности и споделянето на енергия.

Цел	Намаляване на мрежовите тарифи за потребителите
-----	--

⁶ Директива (ЕС) 2019/944 на Европейския парламент и на Съвета от 5 юни 2019 г. относно общите правила за вътрешния пазар на електроенергия и за изменение на Директива 2012/27/ЕС (преработен текст).

⁷ [Известие относно насоки за съобразени с бъдещето такси за мрежата с цел намаляване на разходите за енергийната система](#) (C(2025) 4010 final).

Резултат	Гъвкаво потребление и гъвкаво местно производство и потребление на електроенергия, които допринасят за намаляване на нуждите от инвестиции в мрежата и за по-ефективна експлоатация.
Как	Националните регулаторни органи се насърчават да обмислят целенасочени стимули в мрежовите тарифи за гъвкаво местно потребление, които биха намалили общите разходи за мрежата, например енергийни общности и граждани, които споделят произведената от тях енергия, и когато разработват таксите за мрежата, да оценят потенциала за гъвкавост , по-специално от енергийните общности и споделянето на енергия. Комисията ще си сътрудничи тясно с ACER и националните регулаторни органи за бързото изпълнение на публикуваните от Комисията насоки за разработване на таксите за мрежата.

Действие 3: Насърчаване на използването на чисти и енергийно ефективни технологии

През 2023 г. домакинствата в ЕС са използвали енергия основно за **отопление на жилища** (62,5 % от крайното потребление на енергия в жилищния сектор) и на второ място — за **отопление на вода** (15,1 %)⁸. **Енергийните етикети на ЕС** вече показват потенциала за икономии и служат на потребителите като полезен ориентир, например при вземането на решения за покупка на уреди за дома⁹. **Системите за управление на енергията в дома и модерните уреди с интелигентно използване на енергията** имат капацитет да намаляват сметките за енергия. Преминаването към електромобилност предлага допълнителни възможности за намаляване на разходите за енергия чрез интелигентно и двупосочно зареждане на електрически превозни средства, благодарение на което домакинствата ще могат да оптимизират потреблението на електроенергия. Те обаче често се възприемат като твърде скъпи, главно поради високите първоначални плащания. За да се справят с този проблем, някои държави членки са създали **иновативни модели за финансиране**, включително социален лизинг¹⁰. На някои пазари дружествата предлагат на клиентите си чисти отоплителни системи (включително поддръжка), като им позволяват да плащат разходите чрез гъвкави месечни вноски¹¹. Разработват се варианти извън схемите за отпускане на безвъзмездни средства, но в повечето случаи те все още не са широко разпространени.

Комисията призовава държавите членки и дружествата да действат извън рамките на **подхода, при който се отпускат само безвъзмездни средства**, и да разработят **иновативни енергийни услуги и решения за финансиране** — например схеми, съчетаващи социален лизинг с потенциал за покриване на първоначалните капиталови разходи, предлагане на топлинна енергия като услуга¹² или гъвкави тарифи за термopомпи и разходи за поддръжка. Това ще даде на гражданите на ЕС по-голям достъп

⁸ Евростат, [Energy consumption in households \[Потреблението на енергия в домакинствата\]](#), юни 2025 г.

⁹ [Europeans' attitudes towards energy policies \[Нагласите на европейците към енергийните политики\] — септември 2024 г. — проучване „Евробарометър“](#). Над три четвърти от респондентите са използвали енергийния етикет на ЕС през последните пет години.

¹⁰ Например Франция даде ход на второто издание на системата за социален лизинг за електрически превозни средства. В Латвия държавно дружество предоставя на дружества и домакинства достъп до финансови ресурси чрез заеми, гаранции и инвестиции във фондове за рисков капитал.

¹¹ Добри практики, представени в приложението към Препоръката на Комисията относно осигуряването на частни инвестиции в енергийна ефективност (COM(2026) 1526).

¹² Модел на стопанска дейност, който позволява на клиентите да плащат за използваната от тях топлинна енергия, а не за инфраструктурата или горивото.

до чисти, енергийноэффективни и водоефективни технологии, което ще подобри качеството на живот — например като се понижи замърсяването, като се повиши комфортът в помещенията и като се подобри здравето— и ще намали сметките за енергия. Правилно разработените схеми, които **съчетават публично и частно финансиране** и дават приоритет на хората в енергийна бедност и на други групи в уязвимо положение, ще окажат положително въздействие върху домакинствата с ниски и средни доходи, чиито разходи за енергия могат да съставляват непропорционално голям дял от общия доход на домакинството. Аналогично на това, следва да се подкрепят и инвестициите за внедряване на чисти или енергийноэффективни решения в ситуации извън електроенергийната мрежа. С предвидената Инвестиционна стратегия за чиста енергия¹³ Комисията цели да мобилизира частни инвестиции в енергийната ефективност.

Цел	Увеличаване на достъпа до чисти и ефективни технологии с иновативни решения
Резултат	Подобри енергийни характеристики на сградите, по-ниски сметки за енергия.
Как	Комисията ще работи с държавите членки и заинтересованите страни в рамките на Европейската коалиция за финансиране на енергийната ефективност за разработване на практични и новаторски модели на енергийни услуги и решения за финансиране, както и на подходи извън схемите за отпускане на безвъзмездни средства, включително обмен на най-добри практики за достигане до уязвимите домакинства, увеличаване на разпространението на системи за управление на енергията в дома и уреди с интелигентно използване на енергията и подобряване на достъпа на домакинствата до електрифицирани, гъвкави и ефективни енергийни услуги и технологии (четвърто тримесечие на 2026 г.).

Действие 4: Предоставяне на възможности на потребителите да получат най-евтината оферта и бързо да сменят доставчика

Законодателството на ЕС дава на гражданите **правото да преминават** към алтернативни доставчици на енергия¹⁴; оценките обаче показват, че гражданите губят средно **152 EUR годишно**, като не използват това си право¹⁵. Една от причините е липсата на прозрачност; не всички съществуващи инструменти за сравнение могат да бъдат достатъчни в това отношение и макар че посредническите платформи могат да улеснят смяната на доставчика, техните модели на стопанска дейност невинаги са ясни, което може да наруши прозрачността и отчетността.

Комисията призовава държавите членки да гарантират, че доставчиците на енергия предоставят на клиентите си поне веднъж годишно „**съвети за най-добрите тарифи**“ въз основа на конкретното им потребление на енергия и разполагат със „**система за ранно предупреждение**“, ако съществува риск потреблението на енергия на клиента да надхвърли значително равнището, прието при сключването на договора, и винаги, когато се появи по-евтина оферта¹⁶. Такива

¹³ Инвестиционна стратегия за чиста енергия (COM(2026) 116).

¹⁴ Директива (ЕС) 2019/944 на Европейския парламент и на Съвета от 5 юни 2019 г. относно общите правила за вътрешния пазар на електроенергия и за изменение на Директива 2012/27/ЕС (преработен текст), членове 4 и 12.

¹⁵ [ACER 2021 Annual Report on the Results of Monitoring the Internal Electricity and Natural Gas Market \[Годишен доклад на ACER за 2021 г. относно резултатите от наблюдението на вътрешните пазари на електроенергия и газ\]](#).

¹⁶ Вж. също действие 7.

услуги, които отразяват услугите, предоставяни в други сектори¹⁷, биха позволили на потребителите да реагират своевременно и да променят договора (например от гъвкав на фиксиран), което би повлияло положително на сметките им.

Гражданите следва да имат достъп до **ясна информация** за своите договори; преди сключването или удължаването на договора следва своевременно да се предоставя кратко резюме. За да се гарантира, че уязвимите потребители, включително тези, които не разполагат с цифрови инструменти или умения, могат ефективно да упражняват правата си, доставчиците следва да предоставят това резюме безплатно в достъпни формати и по различни канали. Комисията ще предостави насоки относно основните договорни условия и ще насърчи доставчиците да предоставят **стандартизирано резюме**.

Наред с това са налице ненужни **технически пречки** пред смяната на доставчика. За тяхното преодоляване Комисията ще определи технически правила за доставчиците, за да се гарантира, че вътрешните за дружествата операции по смяна на доставчика в целия ЕС могат да бъдат извършени в рамките на 24 часа. Освен това от ключово значение е **пълното въвеждане на интелигентни измервателни уреди** от държавите членки — за да упражняват правата си или да се възползват от услугите за гъвкавост (вж. действие 6), гражданите трябва да имат ясна представа за енергията, която потребяват.

Цел	Подобряване на прозрачността и съпоставимостта на офертите за доставка на енергия; осигуряване на възможност за техническа смяна на доставчика в рамките на 24 часа.
Резултат	При смяна на доставчика се очаква да се реализират икономии на стойност до 152 EUR годишно .
Как	Комисията ще приеме технически правила за смяна на доставчика (първо тримесечие на 2026 г.); ще приеме препоръка относно резюмето на основните условия на договорите за доставка на енергия (първо тримесечие на 2026 г.); и ще обмисли препоръка относно стандартизирани образци на сметките за енергия (2027 г.).

СТЪЛБ II: ЗАЩИТА И ОВЛАСТЯВАНЕ НА ПОТРЕБИТЕЛИТЕ

Действие 5: Насърчаване на собственото производство на енергия и споделянето на енергия между гражданите

Гражданите могат да решат да обединят усилията си и да създадат **енергийна общност** за управление на съвместни инвестиции и за производство и потребление на енергия от възобновяеми източници, например чрез соларни панели, вятърни турбини и системи за централизирано топлоснабдяване. Това е право, гарантирано от правото на ЕС¹⁸. Въпреки че понастоящем в Европа функционират над 8 000 енергийни общности¹⁹, особено в селските райони има огромен **неизползван потенциал**, например за производство на енергия от възобновяеми източници, включително биогаз и биометан, и за местно стопанисване на отпадъците. Колективни ползи може да се постигнат и чрез **споделяне на енергия**. Това позволява на по-голяма група от хора, като например

¹⁷ В областта на телекомуникациите доставчиците следва да дават на клиентите съвети за най-добрата тарифа поне веднъж годишно, което би могло да ги насърчи да променят варианта на договора си.

¹⁸ Член 16 от Директива (ЕС) 2019/944 и член 22 от Директива (ЕС) 2018/2001.

¹⁹ Приблизителна оценка въз основа на широко тълкуване на понятието, което не се ограничава само до определението на ЕС.

наематели, домакинства с ниски доходи и такива, които нямат подходящо пространство, да се възползват пряко от местно произведената енергия от възобновяеми източници. Собственото производство и споделянето на енергия означават по-голяма автономност и трайна възможност за ползване на достъпни и по-стабилни цени, както и по-ефективна енергийна система.

Към 2030 г. над 16 милиона домакинства и 630 000 МСП биха могли да произвеждат собствена енергия от възобновяеми източници²⁰. Налице е потенциал за увеличаване на инсталираните мощности за енергия от възобновяеми източници на общности от домакинства **с до десет пъти**²¹. Отделните домакинства, които произвеждат и потребяват собствена слънчева енергия, могат да спестят 260—550 EUR годишно. За общностите от домакинства с комбинация от вятърна и слънчева енергия сумата може да достигне 440—930 EUR годишно²².

За да се реализира този потенциал, енергийните общности трябва да имат възможност да споделят електроенергия, без да се налагат прекомерни такси на доставчика, да продават излишъка от енергия и да използват потенциала си за балансиране на високото или ниското пазарно търсене. Административните изисквания трябва да бъдат сведени до минимум. Следва да се предостави целева подкрепа, за да се осигури достъпност за домакинствата в положение на енергийна бедност и уязвимите домакинства. За да подкрепи държавите членки в това начинание, Комисията ще издаде **план за действие за енергийните общности**.

Цел	Използване на потенциала на енергийните общности за увеличаване на инсталираните от тях мощности за енергия от възобновяеми източници в ЕС до десет пъти до 2030 г., което ще позволи производството на електроенергия от възобновяеми източници за 25—30 милиона домакинства.
Резултат	Потенциални икономии в размер на 260—550 EUR годишно за отделните домакинства и потенциални финансови ползи в размер на 440—930 EUR годишно за общностите.
Как	Комисията ще предостави насоки на държавите членки за това как да разгърнат потенциала на енергийните общности и потреблението на собствена електроенергия , включително добри практики относно споделянето, въз основа на оценка на потенциалните и съществуващите пречки (първо тримесечие на 2026 г.); ще приеме регламент за изпълнение относно оперативната съвместимост на данните , за да се гарантира, че споделянето на енергия е лесно за използване и напълно автоматизирано за потребителите (2027 г.); и ще издаде поредица от практически поетапни ръководства за това как да се създават и управляват енергийни проекти на общности за домакинствата и други заинтересовани страни, включително МСП, земеделски производители и публични органи (2026—2027 г.).

²⁰ Проучване на EnTЭС относно потенциала за енергия, произвеждана от гражданите (предстоящо).

²¹ Енергията, произвеждана от общности, може да допринесе с до 90 GW, което представлява 8 % от общото производство на електроенергия от възобновяеми източници в ЕС до 2030 г. Вж. проучването на EnTЭС относно потенциала за енергия, произвеждана от гражданите (предстоящо).

²² Спестените разходи са изчислени въз основа на пазарните цени на едро и дребно през 2020 и 2022 г. Когато електроенергията се потребява за собствени нужди, като се използва мрежата, се прилагат всички мрежови тарифи и данъци.

Действие 6: Насърчаване на гъвкавостта чрез договори на дребно

Потребителите с гъвкави договори на дребно могат да постигнат значителни икономии. В някои случаи сметките за електроенергия могат да бъдат с до **40 % по-ниски**, когато потреблението на топлинна енергия се пренасочи към часове с ниски цени на електроенергията²³. Това е една от причините, поради които гъвкавостта на потреблението следва да се насърчава активно в целия ЕС. Ползите включват намалено производство на електроенергия и по-ниски разходи за мрежата, както и по-малка нужда от мерки за поддържане на мощностите, като потенциалните годишни икономии се оценяват на **2,7 милиарда евро до 2030 г.**²⁴.

Реализирането на тези предимства означава да се гарантира, че **гъвкавите договори на дребно са широко достъпни**; че потребителите имат **достъп до прозрачно ценообразуване и надеждна информация**, както и до **целенасочени съвети** за това как да изберат най-подходящия за нуждите си договор за доставка; и че са налице необходимите **технически средства**. От ключово значение са **интелигентните измервателни системи** — те предоставят данните, необходими за функционирането на гъвкавостта. Ефективният достъп до необходимите данни допълнително улеснява по-голямата автоматизация и по този начин се подобрява потребителското преживяване, като същевременно се гарантира силна защита на данните.

Насърчаването на гъвкавостта означава също така премахване на пречките пред доставчиците на услуги за гъвкавост — дружества, които поощряват своите клиенти за изместване на потреблението на електроенергия от часовете на върхово натоварване към периоди с по-ниски цени, като по този начин се намалява натоварването на местните мрежи. Комисията ще предостави насоки, за да спомогне за премахването на тези пречки, като например възпиращи фактори или неподходящи ценови сигнали.

Извън ЕС, в Австралия по програмата *Solar Sharer Offer* на домакинствата се предоставя безплатна електроенергия през периодите на високо производство на електроенергия от слънчева енергия. В рамките на ЕС доставчиците също разработват подобни оферти. Държавите членки също могат да проучат сходни механизми, които са адаптирани към правната уредба на ЕС и позволяват гражданите да извлекат преки ползи от прехода към чиста енергия, като сметките се намалят, без да са необходими първоначални инвестиции в покривни уредби за слънчева енергия, насърчават гъвкавостта от страната на потреблението, съгласуват потреблението с периодите на високо производство на енергия от възобновяеми източници, повишават ефективността на електроенергийната мрежа и засилват обществената подкрепа за декарбонизацията, правейки преимуществата на енергийния преход видими и осезаеми.

Цел	Осигуряване на възможност на гражданите уверено да се възползват от гъвкави договори на дребно и интелигентни устройства за енергия, чрез които се оптимизира потреблението на енергия.
Резултат	По-ниски сметки за потребителите и по-ниски разходи за системата, с потенциални икономии до 40 % ²⁵ .

²³ Въз основа на данните от доклада на [ACER за наблюдение на пазара за 2025 г.](#) и собствените изчисления на Комисията.

²⁴ *Demand-side Flexibility: Quantification of benefits in the EU* [Гъвкавост от страната на потреблението: количествено определяне на ползите в ЕС], проучване на DNV, извършено съвместно със smartEn, септември 2022 г.

²⁵ Данните от доклада на ACER за наблюдение на пазара за 2025 г. (*Rewarding Flexibility: How retail contract choice can help unlock consumer flexibility*) [Поощряване на гъвкавостта: как изборът на договор на дребно

Как	Комисията ще предостави насоки за насърчаване на възнаграждаването за гъвкавост при договорите на дребно (първо тримесечие на 2026 г.); ще подобри достъпа до данните, необходими за гъвкавостта, с регламент за изпълнение относно изискванията и процедурите за оперативна съвместимост (2027 г.); и ще насърчи потенциала за гъвкавост и ефективност в съответните проекти в рамките на новите партньорства за по-добри домове (2026 г.).
-----	---

Действие 7: Укрепване на доверието на потребителите

Потребителите на енергия се сблъскват с **агресивни практики за телемаркетинг** или понякога изпитват затруднения да се ориентират на енергийните пазари. Това води до **липса на доверие** в пазара и ограничава възможностите за възползване от по-евтини алтернативи или по-иновативни услуги²⁶.

За да се подобри качеството на енергийните услуги за потребителите, Комисията ще си сътрудничи с асоциациите на потребителите, с доставчиците на енергия и с регулаторните органи, за да разработи **нов кодекс на услугите за доставчиците на енергия**, като първа стъпка към противодействие на **нелоялните търговски практики**. Кодексът ще даде възможност на доставчиците на енергия доброволно да се ангажират да надхвърлят съществуващите изисквания за осигуряване на ефективно разглеждане на жалби и предотвратяване на прекъсванията на електроснабдяването на уязвими клиенти — като например живеещите в селски райони — чрез по-дълги срокове за предизвестие, индивидуални планове за плащане, минимални доставки, както и да предлагат „съвети за най-добрите тарифи“ и системи за „ранно предупреждение“ (вж. действие 4). Кодексът ще служи като **знак за доверие**, чрез който доставчиците на енергия ще отправят послание към потребителите, че могат да очакват прозрачни и справедливи услуги. Някои държави членки вече успешно прилагат такъв кодекс и изискват той да се спазва²⁷. Държавите членки ще продължат да имат правото да решават дали и как да изискват спазването на такъв кодекс на национално равнище.

Въпреки че **изкуственият интелект и цифровизацията** ще донесат много ползи, включително икономии на енергия и намаляване на сметките за енергия, те представляват и нови предизвикателства. Поради това Комисията ще прецени дали съществуващите правила са подходящи за целта в това отношение.

Доверието в пазара се нарушава, ако доставчиците на енергия не се предпазват от нестабилни цени. Когато доставчиците на енергия изпаднат в неплатежоспособност, клиентите може да загубят всички авансови плащания и да бъдат принудени да сключат по-неизгодни договори. За да се предотврати това, Комисията ще предостави насоки на националните регулаторни органи за това как те могат да гарантират, че доставчиците на енергия разработват **подходящи стратегии за управление на риска и хеджиране**, за да се спомогне за поддържането на стабилен и надежден пазар на дребно на електроенергия.

може да помогне за осигуряване на гъвкавост за потребителите]) и собствените изчисления на Комисията сочат, че ако потребителите на електроенергия преминават към договор с динамична цена и активно управляват потреблението си, те биха могли да постигнат икономии до 40 %.

²⁶ В проучването „Евробарометър“ нелоялните търговски практики се посочват като област, в която е необходимо подобрение. 82 % от респондентите биха се доверили повече на доставчик на енергия, ако той се ангажира с официално сертифициран кодекс на практиката относно правата на потребителите.

²⁷ Например Ирландия, Нидерландия и Франция.

Цел	Засилване на доверието; справяне с агресивния и подвеждащ (теле)маркетинг; защита на гражданите от последиците от неефективност на пазара.
Резултат	Повишено доверие на потребителите и по-високо качество на услугите. По-голяма прозрачност на пазара, водеща до конкурентно ценообразуване и подобрена ефективност на услугите.
Как	За да осигури възможност да се реализират ползите за потребителите, Комисията ще предложи лесно разбираем кодекс на услугите относно правата на потребителите за доставчиците на енергия, които могат доброволно да се ангажират с високи стандарти за защита на потребителите, основани на прозрачност, справедливост, взаимно доверие и отчетност (четвърто тримесечие на 2026 г.); ще публикува нови насоки в подкрепа на националните регулаторни органи за предотвратяване на случаи, при които доставчиците изпадат в неплатежоспособност, чрез усъвършенстване на управлението на риска (първо тримесечие на 2026 г.); и ще оцени необходимостта от приемане на ново законодателно предложение за правата на потребителите на енергия в ЕС за периода след 2029 г. , за да се гарантират правата на потребителите и в новите иновативни договори и да се обърне внимание на агресивните или подвеждащите (теле)маркетингови практики (2028 г.).

СТЪЛБ III: СПРАВЯНЕ С ЕНЕРГИЙНАТА БЕДНОСТ И УЯЗВИМОСТ

В ядрото на енергийния преход са справедливостта и равенството. Според най-новото проучване „Евробарометър“²⁸ **приоритет номер едно** за европейците е защитата на уязвимите потребители и на хората в енергийна бедност. Енергийната бедност, недостъпните цени на жилищата и ограниченият достъп до социални жилища могат да доведат до нарастващи рискове от уязвимост. ЕС разработва първата си стратегия за борба с бедността, за да улесни достъпа на хората до основна закрила и услуги, да преодолее първопричините за бедността и да допринесе за премахването на бедността до 2050 г. Предоставянето на достъп на всички до енергия като основна услуга ще намали уязвимостта и бедността в ЕС.

Действие 8: Обединяване на усилията за намаляване на енергийната бедност

През 2024 г. около **42 милиона европейци** (9,2 % от населението на ЕС) не са били в състояние да отопляват адекватно домовете си²⁹. Това е сериозна и неприемлива ситуация за твърде много граждани в ЕС, с непропорционално въздействие върху семействата и групите от населението, изложени на риск от бедност или дискриминация.

Правната уредба на ЕС изисква от държавите членки да предприемат мерки по отношение на енергийната бедност и да защитават уязвимите потребители чрез мерки на политиките и конкретни действия. Извършената от Комисията оценка³⁰ на актуализираните национални планове в областта на енергетиката и климата обаче показва, че в ЕС **тези правила се изпълняват неравномерно**. Това се дължи отчасти на

²⁸ [Експресно проучване „Евробарометър“ 566 Consumer behaviour in the energy transition \[Потребителското поведение в условията на енергиен преход\]](#), декември 2025 г.

²⁹ Евростат, [Population unable to keep home adequately warm by poverty status \[Население, което поради бедност не може да отоплява дома си адекватно\]](#), февруари 2026 г.

³⁰ [Работен документ на службите на Комисията SWD\(2025\) 140 final.](#)

трудностите при идентифицирането и достигането до уязвимите домакинства и хората, изправени пред енергийна бедност, както и на ефективното **преобразуване на нуждите в ефикасни мерки за подпомагане**, тъй като енергийната бедност и уязвимостта са **многогранни**. За да се помогне на държавите членки да направят своите **национални планове** по-амбициозни и да намалят енергийната бедност, Комисията ще предостави допълнителни насоки и ще сподели добри и възпроизводими практики. Те ще бъдат съсредоточени върху успешните национални и местни подходи за справяне с енергийната бедност и разделените стимули³¹, като същевременно ще гарантират, че стимулите за икономии на енергия и за енергийна ефективност се запазват дори за домакинствата, които получават социални помощи за покриване на сметките си за енергия. В съответствие с Директива (ЕС) 2024/1275 относно енергийните характеристики на сградите, Комисията също така ще помогне на държавите членки да изготвят до края на 2026 г. **своите комплексни национални планове за саниране на сгради**, за да се идентифицират сградите с най-лоши характеристики, в които живеят най-уязвимите граждани, и да се разработят съобразени с нуждите им политики, които да им помогнат да намалят сметките си за енергия и в домовете им да има по-голям комфорт както през зимата, така и през лятото. Плановете имат за цел също така да включат в контекста на санирането **достъпността** за възрастните хора и за хората с увреждания.

В допълнение към проектите, свързани с енергийната бедност, по линия на Социалния фонд за климата³², фондовете на политиката на сближаване³³ или друга подкрепа, предоставяна на местно равнище чрез Консултантския център по въпросите на енергийната бедност (ЕРАН), Комисията ще обяви **нова покана за представяне на предложения по програмата LIFE**³⁴ за финансиране на проекти, които подпомагат националните, регионалните и местните органи в борбата с енергийната бедност, като се основава на 10 проекта, които вече са в ход. Това ще даде възможност на допълнителни участници да разработят и разширят целевите мерки, осигуряващи на домакинствата в положение на енергийна бедност трайни решения за достъпна енергия и по-добри условия на живот. Освен това Комисията ще предостави насоки относно начините за защита на уязвимите домакинства и хората, намиращи се в положение на енергийна бедност, в периода на **извеждане от експлоатация на мрежи за природен газ**.

Цел	Подпомагане на националните и местните органи в предприемането на конкретни действия за намаляване на броя на хората в положение на енергийна бедност и за защита на уязвимите потребители с цел да се гарантира честен и справедлив енергиен преход.
Резултат	По-последователни и по-целенасочени политики за уязвимите домакинства, които са в положение на енергийна бедност или са изложени на такъв риск; по-бърз, по-справедлив и по-евтин достъп до структурни решения (напр. саниране) на по-достъпни цени; постепенно и измеримо намаляване на енергийната бедност и свързаните с нея здравни и социални проблеми в

³¹ Разделени стимули възникват, когато наемодателите нямат мотивация да подобряват жилищата, тъй като наемателите получават повечето ползи, но не могат да направят промените сами.

³² Между 2026 и 2032 г. Социалният фонд за климата ще предостави до 86,7 милиарда евро за подпомагане на уязвимите хора и малките предприятия, които са най-силно засегнати от нарастващите разходи за енергия и транспорт.

³³С Регламента за модернизирани на политиката на сближаване държавите членки се стимулират да увеличат финансирането на ценово достъпни и съобразени с устойчивото развитие жилища, като вниманието се насочи към домакинствата, засегнати от енергийна бедност.

³⁴ [Многогодишна работна програма за изпълнението на програмата LIFE през периода 2025—2027 г.](#)

	целия ЕС.
Как	<p>Комисията:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ ще актуализира своята Препоръка относно енергийната бедност³⁵, за да предостави допълнителен анализ и да сподели добри и възпроизводими практики. Актуализацията ще включва практики, които успешно преодоляват енергийната бедност и премахват разделените стимули, използват цифрови инструменти, опростяват достъпа до уязвимите граждани, прилагат междусекторни мерки за защита на гражданите от горещи вълни, насърчават иновативни инструменти за финансиране на мерки за енергийна ефективност и показват как споделянето на енергия и енергийните общности могат ефективно да облекчат енергийната бедност (четвърто тримесечие на 2026 г.); ○ ще продължи да предоставя техническа помощ и допълнителни насоки на националните, регионалните и местните органи с цел ефективно насочване на политиките и мерките към уязвимите граждани (2026—2028 г.); и ○ ще помага на националните, регионалните и местните органи да достигат до гражданите, изправени пред енергийна бедност, с ефективни мерки, като финансира нови проекти по програмата LIFE, насочени към енергийната бедност. Комисията ще предприеме съобразени с нуждите комуникационни и информационни действия за осведомяване на уязвимите граждани и гражданите, намиращи се в положение на енергийна бедност, относно разходнонефективни възможности за икономии на енергия (2026—2027 г.).

Действие 9: Защита на уязвимите граждани от прекъсване на електроснабдяването

За много граждани на ЕС, включително за тези, които вече са изправени пред енергийна бедност, **невъзможността да плащат сметките за енергия**, е допълнителен сериозен проблем. Рискът да им бъде прекъснато електроснабдяването и газоснабдяването, се отразява сериозно на качеството на техния живот и на здравето им, включително на психичното им здраве. През 2024 г. около **31 милиона европейци са закъснели с плащането на сметките си за комунални услуги**³⁶.

Комисията ще си сътрудничи с държавите членки, националните регулаторни органи, доставчиците на енергия, потребителските организации и други заинтересовани страни за създаване на системи на национално равнище, чрез които да се идентифицират **ранни предупредителни знаци**, когато домакинствата изпитват затруднения да плащат сметките си за енергия. Целта е да се помогне на енергийните дружества да се намесят и да предложат подкрепа на такива домакинства, преди проблемът да се задълбочи. Освен това Комисията ще насърчава добрите практики за предотвратяване и защита от прекъсване на електроснабдяването, включително **схеми за управление на задълженията**.

³⁵ [EUR-LEX 32023H2407](#)

³⁶ Евростат, [Arrears on utility bills \[Просрочени плащания по сметките за комунални услуги\]](#), февруари 2026 г.

Цел	По-добра защита на уязвимите граждани и гражданите в положение на енергийна бедност, изложени на риск от прекъсване на електроснабдяването, чрез схеми за ранно предупреждение и за управление на задълженията.
Резултат	По-малко прекъсвания на електроснабдяването; последователна защита на уязвимите потребители в целия ЕС; намалена уязвимост; подобряване на социалната справедливост, здравето и благосъстоянието.
Как	Комисията ще изготви помощни указания и ще организира курсове за обучение на националните и местните органи за разработване и изпълнение на защитни мерки срещу прекъсване на електроснабдяването и ще популяризира най-добрите практики чрез целеви семинари, прояви и публикации (второ—трето тримесечие на 2026 г.); и ще предоставя информация за наличната подкрепа със специални комуникационни действия (през цялата 2026 г.).

СЪЛЪБ IV: ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ДЕЙСТВАЩИТЕ ПРАВНИ АКТОВЕ НА ЕС

Гражданите на Съюза се ползват от силна защита на потребителите благодарение на правните актове на ЕС, но **изпълнението на тези актове все още е неравномерно**. Ако те не се изпълняват на практика, ще продължава да има разминаване между амбициите на ЕС и това, което хората изживяват в действителност. Ключова роля в подкрепата и взаимодействието с гражданите имат **местните органи**, но те често не са достатъчно ангажирани с разработването на политики и **не разполагат с правомощия и средства** да предоставят мерки за гражданите.

Комисията ще работи с държавите членки и съответните заинтересовани страни, за да подпомогне изпълнението и изискването на спазване на правните актове на ЕС — поспециално чрез приемане на **насоки и технически анализ** относно енергийните общности и потреблението на собствена електроенергия, включително план за действие относно енергийните общности; защита на уязвимите клиенти и клиентите в положение на енергийна бедност от прекъсване на електроснабдяването, както и при постепенното прекратяване на употребата на природен газ; резюме на основните договорни условия; управление на риска на доставчика; пазарни цени на дребно; възнаграждаване за гъвкавост при договорите на дребно; технически правила за смяна на доставчика.

Разбира се, изпълнението не може да се осъществи, без да се вземат предвид **всички различни заинтересовани страни**. Поради тази причина, за да се постигнат всички цели, изложени в настоящото съобщение, е от съществено значение да има силно взаимодействие и **ангажираност** между Комисията, държавите членки и самите граждани, както и с гражданското общество, регулаторните органи, промишлеността и академичните среди. За тази цел Комисията ще **усъвършенства** съществуващите инициативи и ще повиши осведомеността за съществуващите инструменти за подкрепа — като например Енергийния консултантски център за гражданите, Консултантския център по въпросите на енергийната бедност, Конвента на кметовете, инициативата за островите на ЕС, инициативата „Въгледобивни региони в преход“ и Форума за поведение на енергийна ефективност — като преобразува съществуващия **Енергиен форум на гражданите** в координационен център за обмен на най-добри практики и проследяване на напредъка в изпълнението. Комисията също така ще издаде насоки за държавите членки за предоставяне на възможности на градовете, като ги подкрепи да разгърнат пълния потенциал на местните органи за осъществяване на прехода към чиста енергия. **Чрез националните организации на потребителите Комисията ще обърне**

специално внимание на ангажираността на гражданското общество, като гарантира, че потребителите са информирани за своите права и за възможностите, които се предлагат на енергийния пазар на ЕС.